

Nr 102.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående statsbidrag för år 1915 till parallellundervisning vid lantmannaskolan å Fridhem i Malmöhus län; given Stockholms slott den 29 januari 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till lantmannaskolan å Fridhem i Malmöhus län må för innevarande år av det å ordinarie stat under nionde huvudtiteln anvisade förslagsanslag till understöd åt lantmannaskolor utgå, utöver av Kungl. Maj:t anvisat statsbidrag å 5,000 kronor, ytterligare för anordnande av parallellundervisning 1,000 kronor utan hinder därav, att antalet elever vid skolan icke överstiger 30, under iakttagande i övrigt av för sådant statsbidrag av riksdagen fastställda villkor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
29 januari 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde.

Nu gällande, av riksdagen år 1912 godkända grunder för tilldelande av statsbidrag åt lantmannaskolor äro beträffande skolor, som varit i verksamhet minst tre år, av följande innehåll, som finnes återgivet i kungörelsen den 29 juni 1912 angående anslag till lantmannaskolor.

Statsbidrag utgår till lantmannaskolor, efter Kungl. Maj:ts beprövande, med *ej mindre* ett grundanslag å 2,000 kronor åt sådan lantmannaskola, vars elevantal uppgår till minst 15, *än även* ytterligare högst 4,000 kronor åt sådan lantmannaskola, vars elevantal överstiger 30, och högst 3,000 kronor åt sådan lantmannaskola, vars elevantal uppgår till minst 15 men icke överstiger 30, med rätt likväl för Kungl. Maj:t att för de tre närmaste läsåren efter bestämmelsernas ikraftträdande

åt redan i verksamhet varande lantmannaskola, vars elevantal uppgår till minst 12, tilldela understöd till enahanda belopp, som enligt förut gällande bestämmelser av densamma uppburits, ävensom att jämväl i andra fall på grund av särskilda omständigheter bevilja statsunderstöd åt lantmannaskola, vars elevantal icke uppgår till 15.

Såsom villkor för erhållande av dylikt statsunderstöd är stadgat, bland annat, att inom orten tillskjutes minst lika stort belopp, elevavgifterna inberäknade, som det varmed statsbidraget överstiger grundanslaget, 2,000 kronor.

Såsom ifrågavarande grunder äro avfattade äger Kungl. Maj:t under vissa förutsättningar bevilja statsbidrag till lantmannaskola, vars elevantal understiger det bestämda minimiantalet för anslags erhållande, en rätt till meddelande av dispens, som Kungl. Maj:t i flera fall utövat. Däremot äger Kungl. Maj:t icke befogenhet till dispens i fråga om att tilldela en lantmannaskola, vars elevantal icke överstiger 30, det högsta statsbidrag som, utöver grundanslaget, kan utgå eller 4,000 kronor. Det belopp, 1,000 kronor, varmed sådant statsbidrag överstiger det för lantmannaskolor normala, eller 3,000 kronor utöver grundanslaget, är avsett att möjliggöra anordnande av parallellundervisning i sådana ämnen, särskilt övningsämnen, däri undervisning svårligen kan på samma gång meddelas flera än 30 elever.

Bland de ärenden om statsanslag för innevarande år åt lantmannaskolor, som av Kungl. Maj:t prövats förut denna dag, har förekommit ett fall, då, ehuru elevantalet icke överstigit 30, goda skäl synas mig föreligga att bevilja det högsta statsbidraget. Jag avser den av styrelsen för lantmannaskolan litt. A å Fridhem vid Svalöv i Malmöhus län ingivna ansökningen. Vid denna skola hade anmälningar till den nu pågående kursen ingått från 41 inträdessökande, av vilka dock 8 underkänts vid inträdesprövning. Av de antagna 33 eleverna hava emellertid 5 icke infunnit sig vid kursen på grund av mobiliserings-tjänstgöring. Elevantalet vid nu pågående kurs uppgår sålunda endast till 28. Skolan, som länge varit i verksamhet, har under vartdera av åren 1912—1913 och 1913—1914 varit besökt av 38 elever samt sedan gammalt haft parallellundervisning anordnad i övningsämnen och för vartdera av åren 1913 och 1914 åtnjutit statsanslag med 6,000 kronor. För nu pågående kurs uppgå ortsbidragen till 4,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande den 28 december 1914 förklarat sig anse, att icke mer än 3,000 kronor kunde beviljas denna skola utöver grundanslaget.

Kungl. Maj:t har också förut denna dag funnit högre statsanslag

än tillhopa 5,000 kronor icke kunna för innevarande år jämlikt gällande bestämmelser av Kungl. Maj:t beviljas skolan vid Fridhem.

Såsom ovan antytts, synes det mig dock synnerligen önskvärt att ifrågavarande skola får åtnjuta statsanslag jämväl för uppehållande av den parallellundervisning, som anordnats vid nu pågående kurs och som säkerligen icke kunnat utan allvarliga olägenheter inställas till följd av den opåräknade minskningen i elevantalet. Denna minskning har nämligen förorsakats av mobiliseringstjänstgöring och det har ansetts böra så vitt möjligt tillses, att de av mobiliseringen föranledda rubbningar av liknande slag göras så lindriga som möjligt. Kungl. Maj:t har också förut denna dag med begagnande av den medgivna dispensrätten beviljat statsbidrag med 3,000 kronor utöver grundanslaget åt flera lantmannaskolor, där elevantalet understigit 15 på grund av att mobiliseringen lagt hinder i vägen för erhållande av större elevantal. Ett tillmötesgående i nu förevarande fall torde med hänsyn till de undantagsförhållanden, som varit rådande, icke kunna medföra några betänkliga konsekvenser i framtiden.

En förhöjning av det redan beviljade statsbidraget till denna skola för innevarande år förutsätter emellertid riksdagens medgivande. Dock kräves icke att för ändamålet begära särskilt anslag, enär det av riksdagen anvisade ordinarie anslag till statsbidrag åt lantmannaskolor är av förslagsanslags natur.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att till lantmannaskolan å Fridhem i Malmöhus län må för innevarande år av det å ordinarie stat under nionde huvudtiteln anvisade förslagsanslag till understöd åt lantmannaskolor utgå, utöver av Kungl. Maj:t anvisat statsbidrag å 5,000 kronor, ytterligare för anordnande av parallellundervisning 1,000 kronor utan hinder därav, att antalet elever vid skolan icke överstiger 30, under iakttagande i övrigt av för sådant statsbidrag av riksdagen fastställda villkor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Herman Schlytern.